

Organisatie	Samenvatting reactie
Greenport Fruitpact	
- In algemene zin positief - Pleitten voor een gelijk speelveld en tegengaan regelzucht - Blijven graag betrokken bij de verdere uitwerking - Opmerkingen voor de uitwerking: ➤ Duidelijkheid in de mate waarin inpassing nodig is ➤ Lobby N-wegen naar Provincie is noodzakelijk ➤ Probleem arbeidsmigranten zit vooral bij andere sectoren. Behoeft aan experimenten. ➤ Wanneer doorontwikkeling op concentratiegebieden?	<i>De RSV is juist bedoeld om regelzucht tegen te gaan en om voor een meer gelijk speelveld voor agrariërs te zorgen in regio Rivierenland, mits de RSV wordt vertaald in de gemeentelijke omgevingsvisies. Er wordt namelijk gezamenlijk bepaald waar meer ruimte kan zitten zonder landschappelijke kwaliteiten aan te tasten of de ontwikkeling inpasbaar te maken. Het kan zijn dat er eisen aan ruimtelijke kwaliteit worden gesteld, maar er staat ook extra ontwikkelruimte tegenover.</i> <i>De mate waarin landschappelijke inpassing nodig is wordt overgelaten aan de gemeenten. In de RSV wordt de afspraak gemaakt <u>dat</u> er landschappelijke inpassing nodig is.</i> <i>De aandacht voor de N-wegen is door de RSV geagendeerd. De uitwerking van de verbetering van wegen vind plaats in het proces van de Mobiliteits-agenda (blz 43 en 47 'wat pakken we gemeenschappelijk regionaal op'). De lobby voor de N-wegen wordt uitgewerkt in het concept uitvoeringsplan mobiliteit Regio Rivierenland 2019-2022, waarover de raden binnenkort ook een besluit gaan nemen. Het betreft de actie "een goed functionerend wegennet met een visie" (nr 2.1 i het uitvoeringsplan). Er wordt in het plan voorgesteld om een regionale wegnvisie te herijken en oplossingsrichtingen in beeld te krijgen voor met name de N-wegen en hiervoor afspraken te gaan maken met de Provincie.</i> <i>Het onderwerp woningen voor arbeidsmigranten is geagendeerd in de RSV op blz. 24 "wat pakken we gemeenschappelijk regionaal op" voor het speerpunt agribusiness en op blz. 28 paragraaf 3.2.5 voor het speerpunt economie en logistiek. De uitwerking vind plaats in het proces van de regionale woonagenda. Greenport is inmiddels betrokken bij het proces van de regionale woonagenda.</i> <i>Wanneer er van doorontwikkeling sprake is in en naar concentratiegebieden, wordt overgelaten aan de gemeenten. In de RSV zijn slechts <u>criteria</u> benoemd (blz 20) waar de locatie van een concentratiegebied aan zou moeten voldoen. De criteria zijn:</i> 1. direct aansluitend op een N-weg of snelweg 2. gebied wat niet in waardevol landschap ligt 3. niet nabij zoekgebieden voor intensieve vormen van recreatie (de gele vlekken op de visiekaart) <i>De afspraak in de RSV is om voor de fruitteelt en laanboomteelt concentratiegebieden in samenspraak met de sector te bepalen, (zie blz. 20 paragraaf 3.1.5 "Acties gemeenten".)</i> Voorstel: tekst over doel RSV wordt verduidelijkt, overige leidt niet tot wijzigingen, omdat suggesties te betrekken zijn bij de uitwerking.
Greenport Glastuinbouw en ZLTO Glastuinbouw	
- Deelt de ambitie in de RSV - Pleit voor opdracht voor doorgroei glastuinbouw (huidig areaal is bijna gevuld)	<i>De RSV gaat uit van uit van de bestaande concentratiegebieden voor de glastuinbouw. In het proces van de RSV is de mogelijkheid tot uitbreiding</i>

- Opmerkingen voor de uitwerking: ➤ geen maximale hoogte voor niet grondgebonden TOV ➤ Het is onduidelijk of er ruimte is voor projectlocaties ➤ Problematiek arbeidsmigranten is urgent ➤ Aandacht voor de ondergrond en de ordening hiervan, ivm toepassing Koude warmte opslag	<i>van glastuinbouwareaal niet naar voren gebracht door de gemeenten. De mogelijkheden en locaties voor concentratiegebieden worden door de gemeenten zelf bepaald.</i> <i>Het vastleggen van maximale bouwhoogtes is inderdaad niet in de visie opgenomen. Dergelijke regels worden in een bestemmingsplan vastgelegd, wat een verantwoordelijkheid is van de individuele gemeenten. Wel kunnen we in regionaal overleg met partners verder afstemmen hoe de uitwerking van de TOV en landschappelijke inpassing op gemeentelijke nivo verder uitgewerkt kan worden.</i> <i>Het is aan de gemeenten zelf om te bepalen waar er sprake is van projectvestigingen. In de RSV zijn de <u>criteria</u> benoemd (blz 20) waar een projectlocatie aan moet voldoen. De criteria zijn:</i> 1. direct aansluitend op een N-weg of snelweg 2. gebied wat niet in waardevol landschap ligt 3. niet nabij zoekgebieden voor intensieve vormen van recreatie (de gele vlekken op de visiekaart) <i>Het onderwerp woningen voor arbeidsmigranten is geagendeerd in de RSV op blz. 24 "wat pakken we gemeen-schappelijk regionaal op" voor het speerpunt agribusiness en op blz. 28 paragraaf 3.2.5 voor het speerpunt economie en logistiek . De uitwerking vindt plaats in het proces van de regionale woonagenda. Greenport is inmiddels betrokken bij het proces van de regionale woonagenda.</i> <i>In de RSV is de ondergrond niet betrokken. Alleen die zaken waar regionaal afspraken voor nodig zijn opgenomen in de RSV. Andere onderwerpen zoals de ondergrond kan een gemeenten in haar eigen beleid oppakken. Het idee van koude warmte opslag is wel te betrekken bij het proces van de regionale energiestrategie.</i> Voorstel: aanpak van criteria voor projectvestigingen verduidelijken in de tekst. Overige zaken zijn te betrekken bij de uitwerking.
Greenport Laanboompact - Pleit voor een gelijk speelveld in de regio - Opmerkingen voor de uitwerking: ➤ De mate waarin inpassing moet ➤ Tegengaan regelzucht ➤ Onduidelijke over wanneer sprake is van doorontwikkeling op concentratiegebieden	<i>De RSV is juist bedoeld om regelzucht tegen te gaan en om voor een meer gelijk speelveld voor agrariërs te zorgen in regio Rivierenland, mits de RSV wordt vertaald in de gemeentelijke omgevingsvisies. Er wordt namelijk gezamenlijk bepaald waar meer ruimte kan zitten zonder landschappelijke kwaliteiten aan te tasten of de ontwikkeling inpasbaar te maken. Het kan zijn dat er eisen aan ruimtelijke kwaliteit worden gesteld, maar er staat ook extra ontwikkelruimte tegenover.</i> <i>De mate waarin landschappelijke inpassing nodig is wordt over gelaten aan de gemeenten. In de RSV wordt de afspraak gemaakt <u>dat</u> er landschappelijke inpassing nodig is.</i> <i>Wanneer er van doorontwikkeling sprake is in en naar concentratiegebieden, wordt overgelaten aan de gemeenten. In de RSV zijn slechts <u>criteria</u> benoemd (blz 20) waar de locatie van een concentratiegebied aan zou moeten voldoen. De criteria zijn:</i> 1. direct aansluitend op een N-weg of snelweg 2. gebied wat niet in waardevol landschap ligt 3. niet nabij zoekgebieden voor intensieve vormen van recreatie (de gele vlekken op de visiekaart) <i>De afspraak in de RSV is om voor de fruitteelt en</i>

	laanboomteelt concentratiegebieden in samenspraak met de sector te bepalen, (zie blz. 20 paragraaf 3.1.5 "Acties gemeenten".) Voorstel: aanpak om juist ruimte te bieden aan de tuinbouw verduidelijken in de tekst.
Greenport Paddestoelenpact - Blijven graag betrokken bij de verdere uitwerking - Pleit voor doorgroei paddestoelenteelt - Opmerkingen voor de uitwerking: ➤ Aandacht voor hygiëne bij het concentratiebeleid ➤ Ondersteunen verbetering A2 en A15 en snelle verbindingen met achterland N-wegen Tekstuele opmerkingen: Op pagina 8 staat een tabel over de ontwikkeling van bedrijven voor de paddenstoelensector. Daarbij twijfel over de cijfers. Uit welke bron? In 2000 waren er in Nederland 546 en in Gelderland 119 paddenstoelentelers. In 2014 zijn er in Nederland 151 en in Gelderland 38 paddenstoelbedrijven. In Gelderland richten 10 bedrijven zich op de teelt van overige paddenstoelen en 28 bedrijven richten zich op de teelt van champignons, waarvan er 5 bedrijven machinaal oogsten. Ondanks de afname van het aantal bedrijven neemt de gemiddelde omvang van de bedrijven toe. Zo is het gemiddeld teeltoppervlak van een champignonbedrijf gestegen tot 2014 van 1.382 m2 naar 3.785 m2 . In de Bommelerwaard komen we uit op een gemiddeld teeltoppervlak van bijna 4.800 m2. Daarmee een totaal oppervlakte van ruim 18,2 ha. Bron CBS en Rabobank Het areaal was dan in Gelderland in 2000 zo'n 16,4 ha. Nu is dat in 2014 zo'n 18 ha. Hoe komt u aan een areaalontwikkeling van -93% ??	De RSV gaat uit van de bestaande concentratiegebieden voor de paddenstoelenteelt. In het proces van de RSV is de mogelijkheid tot uitbreiding van bestaande concentratiegebieden niet naar voren gebracht door de gemeenten. De mogelijkheden en locaties voor concentratiegebieden worden door de gemeenten zelf bepaald. De aandacht voor de A2, A15 en N-wegen is door de RSV geagendeerd, blz 43.. De uitwerking van de verbetering van wegen vindt plaats in het proces van de Mobiliteitsagenda (blz 43 en 47 'wat pakken we gemeenschappelijk regionaal op'). Inmiddels is een concept uitvoeringsplan mobiliteit Regio Rivierenland 2019-2022 gereed, waarover de raden binnenkort ook een besluit gaan nemen. Het betreft de actie "verbetering van nationale verbindingen" en "een goed functionerend wegennet met een visie" (nr 1.1, 1.2 en 1.3 en 2.1 van het uitvoeringsplan). Er wordt in het plan voorgesteld om de problematiek van de A2 aan te pakken, de verkeersveiligheid op de A15 te verbeteren en een regionale wegenvisie te herijken en oplossingsrichtingen in beeld te krijgen voor met name de N-wegen en hiervoor afspraken te gaan maken met de Provincie. Tekstuele opmerking over areaal champignonteelt wordt als volgt opgenomen in de RSV, bij de beschrijving van de huidige situatie in H 2, paragraaf 2.1 bij "overige kenmerken": De afgelopen jaren zijn in de Bommelerwaard veel kleine, middelgrote en ook grotere paddenstoelen-bedrijven gestopt. Op dit moment zijn er in verhouding tot 30 jaar terug nog maar een zeer beperkt aantal kwekerijen over. Een aantal van die overgebleven bedrijven hebben ook een aantal vrijgekomen kwekerijen in gebruik heeft genomen (huur). Ook zijn er enkele grote kwekerijen die de afgelopen jaren nog zijn uitgebreid. De indruk is derhalve dat het aantal bedrijven sterk is afgenomen maar dat er over de ontwikkeling van het teeltoppervlak geen betrouwbare cijfers zijn. Een uitbreiding in teeltoppervlak lijkt niet waarschijnlijk. Voorstel: de bron van de tabel op blz 8 noemen en extra uitleg over areaal.
ZLTO-Neerijnen Extra <u>Zienswijze LTO-Neerijnen</u>: - Onder 'uitsluitingsgebieden voor TOV mogelijkheden' worden een aantal gebieden aangegeven waar TOV's niet (langer) zijn toegestaan. In geval dat er in deze gebieden op dit moment gebruik wordt gemaakt van TOV's, zouden wij pleiten voor een goede overgangsregeling of verplaatsings-regeling. - voor de invulling van het normbedrag voor landschappelijke inpassing: vanuit LTO Noord adviseren wij altijd om zo dicht mogelijk bij het provinciale Plussenbeleid te blijven en bij de argumentatie daarachter. Niet laten gelden voor grondgebonden teelten en veehouderijbedrijven. - Zij kan inderdaad bij de vergunning voor de uitbreiding meewegen of het bedrijf bereikbaar is, maar verbetering van het wegennetwerk is echt een taak van de gemeente.	De gemeenten kunnen de suggestie van een goede overgangsregeling of verplaatsings-regeling vanwege TOV uitsluitingsgebieden eventueel betrekken bij de uitwerking in de omgevingsvisie. De voorgestelde normgedachte geldt voor de tuinbouw, voor zowel de grondgebonden als de niet grondgebonden teelten. Gemeenten zijn vrij om aan de suggestie van het laten meebetalen aan infrastructurele werken al dan niet invulling te geven. De RSV geeft mogelijkheden aan die ervoor zorgen dat er een goede balans komt tussen recreatie en toerisme en agribusiness. Het is aan de gemeenten om deze balans uit te werken in de gemeentelijke omgevingsvisie. Voorstel: bovengenoemde punten verduidelijken in de tekst.

- Meer beleving door betere ontsluiting landbouwgebieden' geven de gemeenten aan dat ze landbouw en recreatie verkeer meer willen scheiden. Wij denken dat dit de veiligheid ten goede kan komen, maar dit mag niet ten koste gaan van de bereikbaarheid van de landbouwbedrijven in het gebied.	
LHR - Gezamenlijke ruimtelijke visie is noodzakelijk voor de doorgroei naar de top 3 in de logistieke hotspots van Nederland - Blijvend inspelen op nieuwe ontwikkelingen - Lange termijn perspectief nadrukkelijker opnemen in de visie - Opmerkingen voor de uitwerking: ➤ verwachting is dat vraag naar kavels blijft toenemen ➤ lobby voor doorstroming rijkswegen ➤ slimme en schone ontwikkeling (duurzaamheid) ➤ personeelstekort gezamenlijk aanpakken = prioriteit	<i>De RSV is uitgegaan van de ontwikkelingen en trends die door de partijen zijn aangegeven in de periode medio 2017 tot begin 2018. Nieuwe inzichten kunnen bij de uitwerking in bijvoorbeeld de herijking RPB betrokken worden.</i> <i>Aandacht voor de Rijkswegen is benoemd in de RSV. De uitwerking van de verbetering van wegen vindt plaats in het proces van de Mobiliteitsagenda (blz 43 en 47 'wat pakken we gemeenschappelijk regionaal op'). Inmiddels is een concept uitvoeringsplan mobiliteit Regio Rivierenland 2019-2022 gereed, waarover de raden binnenkort ook een besluit gaan nemen. Het betreft de actie "verbetering van nationale verbindingen". Er wordt in het plan voorgesteld om de problematiek van de A2 aan te pakken, en de verkeersveiligheid op de A15 te verbeteren. (actienr 1.1 en 1.2)</i> <i>Ook voor het onderwerp slimme en schone ontwikkeling verwijzen we naar het proces van de mobiliteitsagenda en het concept uitvoeringsplan mobiliteit Regio Rivierenland 2019-2022 (hoofdstuk 7 en 8).</i> <i>Het onderwerp arbeidsmarkt is geagendeerd op blz 28, paragraaf 3.2.5." Acties gemeenten". De gemeenten, bedrijfsleven en het samenwerkingsplatform RW POA pakken dit gezamenlijk op.</i> Voorstel: geen wijziging, want zaken zijn te betrekken bij de uitwerking.
RBT Rivierenland - Blijven graag betrokken bij de uitwerking - Vragen aandacht voor dat het aanbod nog steeds te weinig is afgestemd op de huidige en toekomstige vraag. - Een aanpassingssuggestie voor zoekgebied tussen Lingemeren en N 320	De RSV biedt meer ruimte voor ontwikkeling op het gebied van recreatie en toerisme. Het aanjagen van initiatieven voor meer aanbod zal betrokken worden bij de opgave innovatie van het regionale uitvoeringsprogramma 2016-2020 en het regionaal investeringsfonds (RIF) De aanpassingssuggestie wordt niet overgenomen in de RSV. Het is aan de gemeente Buren om deze suggestie te betrekken bij de uitwerking van haar omgevingsvisie. Voorstel: wijziging is niet nodig, de suggesties zijn te betrekken bij de uitwerking.
RW POA - Waren betrokken bij het proces - Zorgvuldige uitwerking van ambities - Er zijn aanknopingspunten voor de relatie arbeidsmarkt en onderwijs - Blijven graag betrokken bij de uitwerking Tekstuele opmerkingen op blz 18 en 25.	Alle tekstsuggesties worden overgenomen, het betreft aanvullingen die het gedachtegoed completer maken. Voorstel: tekstwijzigingen opnemen op blz 18 en 25.

Brieven Uitvoerings(organisaties)

RW-POA

Per adres:
Regio Rivierenland
J.S. de Jongplein 2, 4001 WG Tiel
Postbus 137, 4000 AC Tiel

E-mail: bremmer@rwpoa.nl
Doorkiesnummer: (0344) 63 84095

Regio Rivierenland
t.a.v. ir. A. Wintjes
Postbus 137
4000 AC Tiel

Tiel : 22 mei 2018
Uw kenmerk :
Onderwerp : Reactie Concept Ruimtelijke Strategische Visie

Geachte mevrouw Wintjes,

Via deze brief ontvangt u de reactie van het programmabureau van het Regionaal Werkbedrijf en Platform Onderwijs en Arbeidsmarkt Rivierenland (RW-POA Rivierenland) op de concept Ruimtelijke Strategische Visie van Regio Rivierenland.

Wij stellen het zeer op prijs om betrokken te worden bij het proces om te komen tot een ruimtelijke strategische visie.

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van de door Regio Rivierenland geschetste ruimtelijke vertaling van de drie speerpunten. Het betreft een zorgvuldige uitwerking van ambities, visie en gemeenschappelijke opgaven.

Met name de paragrafen over onderwijs & arbeidsmarkt bieden aanknopingspunten voor de betrokkenheid van RW-POA Rivierenland. Juist als hét regionale platform dat werkt aan een betere aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt in de regio onderschrijven wij de toenemende invloed van het onderwijs en de arbeidsmarkt op de economische ontwikkelingen en het vestigingsklimaat en de ruimtelijke vertaling daarvan.

Een inhoudelijke reactie op de betreffende paragrafen heeft u inmiddels per mail ontvangen. Als hierover vragen zijn, dan vernemen wij ze graag.

We worden graag betrokken bij het vervolgproces en de verdere uitwerking van de visie.

Met vriendelijke groet,

drs. N. (Natalie) Bremmer - Ursinus
Secretaris RW-POA Rivierenland

Tekstuele opmerkingen:

Blz. 18: Agribusiness/Arbeidsmarkt (linkerkolom, 2^e alinea)

Ook bij Agribusiness speelt **onderwijs en de aansluiting onderwijs –arbeidsmarkt** een steeds belangrijkere rol (zie ook blz. 25). Zeker nu het plan ‘Leren & Innoveren’ mbv provinciale subsidie uitgevoerd gaat worden.

Dit plan legt de basis voor een leven lang ontwikkelen in de tuinbouw zodat ondernemers en medewerkers professioneel kunnen participeren in de beoogde groei en ontwikkeling die de sector in doormaakt. Primair zal worden gezocht naar leerlijnen die innovaties in de sector kunnen versterken. Door te kiezen voor leer en ontwikkelvragen die aansluiten bij innovaties wordt gezekerd dat de leerlijnen de nieuwste ontwikkelingen in de sector ondersteunen en ze niet snel zullen verouderen. Dit heeft effect op de genoemde gemeenschappelijke opgave, tweede bolletje, bij 3.1.3.

Blz. 25: Arbeidsmarkt verandert

Eerste zin: ook inclusieve arbeid! Bedrijven willen steeds vaker weten hoe in onze regio mensen met afstand tot de arbeidsmarkt gelijk inzetbaar zijn. Dit wordt steeds meer vestigingsvoorwaarde. Samenwerking in onze regio, via Werkzaak, en de samenwerking met onderwijs via RW-POA is echt een pluspunt t.o.v. andere regio's.

-Zin: Door robotisering en automatisering komt er percentueel meer vraag naar hoog opgeleid **(technisch)** personeel.

Belangrijk om woord **(technisch)** toe te voegen.

<Uitleg: Mensen denken bij techniek vaak aan installaties, etc. Maar juist daar waar middelen via bijvoorbeeld Techniekpact mogelijk zijn binnen te halen gaat het vaak om onderwijs dat zich richt op robotisering en informatica.

Het is belangrijk dit te benadrukken, omdat er mogelijk extra middelen komen om het technische onderwijs (en de aansluiting op de arbeidsmarkt), dat zich ook richt op robotisering en informatica (denk aan big data) te versterken.

Dan ligt er ook een grond vanuit de regio om hiervoor in aanmerking te komen>

Rol van onderwijs in de arbeidsmarkt wordt belangrijker

Naast gerichte opleidingen op het mbo en hbo (kleine letters) zou **een doorlopende leerlijn mbo-hbo** moeten worden benoemd. Juist omdat in onze regio geen hbo-instelling zit en onze regio veel mbo-medewerkers zijn, is een doorlopende leerlijn erg belangrijk voor de verdere economische ontwikkeling en vestigingsklimaat). Via het Regionaal Werkbedrijf – Platform Onderwijs en arbeidsmarkt hebben werkgevers (VNO-NCW en LTO) een platform om samen met het onderwijs de aansluiting te verbeteren en te streven naar een inclusieve arbeidsmarkt.

Fruitpact
J.S. de Jongplein 2
Postbus 137
4000 AC TIEL
Frank Engelbart
Programmamanager
06-51590965

ONS KENMERK Eng18-122

DATUM 1 juni 2018

BETREFT: Reactie Fruitpact op Regionale Strategische Visie (RSV)

Beste Annoesjka,

De stuurgroep Fruitpact heeft kennis genomen van het concept Regionale Strategische Visie (RSV) Regio Rivierenland, en dankt Roelof Goodijk voor zijn toelichting tijdens de stuurgroep-vergadering van 24 mei jongstleden. De stuurgroep is in algemene zin content met de RSV, de wijze waarop de voor het fruitcluster in Rivierenland belangrijke onderwerpen geagendeerd zijn en oplossingsrichtingen zijn uitgewerkt. We herkennen ook de door ons aangereikte input zoals de inspiratieboeken landschappelijke inpassing agrarische bouwblokken en wegennet, alsmede de handreiking TOV en arbeidsmigranten en het tien punten plan voor de toekomst van fruit in Rivierenland. Onze dank daarvoor!

Graag benadrukken we de volgende onderwerpen, met het dringende verzoek hier in de definitieve versie rekening mee te houden:

1. Wij hebben begrepen dat de RSV een balans is tussen hoofdlijnen en concreet, omdat er blijkbaar geen consensus is tussen gemeenten; er blijkt verschil te zijn in de mate waarin gemeenten vrijheid willen behouden op onderwerpen. Wij betreuren dat. Vanuit het Fruitpact is al vele jaren gepleit voor een regionaal gelijk (en fruitvriendelijk) speelveld. Als elke gemeente weer inzet op eigen vrijheid blijft het een lappendeken in plaats van een gelijk speelveld, waar fruit-ondernemers last van hebben.
2. Wij onderstrepen de uitspraak "moderne fruitteelt mogelijk maken (economische groei door ondernemerschap en vakmanschap)" en "fruit hoort op oeverwallen (lees: goede grond)".
3. Wij onderstrepen de noodzaak van TOV, noodzakelijk bij moderne fruitteelt. Wij onderkennen ook het 'inpassingsvraagstuk', maar roepen wel om inpassingseisen redelijk en werkbaar te houden. Dus de mate waarin inpassing moet, is een aandachtspunt. Voorbeeld: hagelnetten niet over de buitenste rijen betekent grote kans op oogstderving en dus minder inkomsten. Als toeristen (en burgers) dat zo belangrijk vinden, dan graag een vergoeding uit het R&T-fonds. Idem voor hoogstambomen als buitenste rij: voor moderne fruitteelt niet inpasbaar met bespuiten, plukken en snoeien, alsmede economische derving. Ook de regelzucht brengen wij onder aandacht: als TOV vervolgens door gemeenten worden gezien als melkkoe (leges) en oeverloze procedures en vergunningen dan komen we niet verder. Laten we het praktisch en simpel houden!
4. Wij onderstrepen de oproep om N-wegen te gebruiken voor ontsluiting, alsmede het zoeken naar ontsluitingsmogelijkheden tussen dorpen in plaats van door de dorpskernen, zoals wij ook al in ons inspiratieboek hadden aangegeven. Aansluiting op N-wegen is dan natuurlijk wel vereist (N-320!). Een stevige lobby richting Provincie is gewenst, nee noodzakelijk!
5. Huisvesting arbeidsmigranten op het erf, in lijn met de handreiking en de goede ervaringen. De problemen zitten in andere sectoren en 'forens-migranten', niet/nauwelijks in het fruitcluster. Met ruimte voor (experimenten met) huisvesting buiten de schuur, zoals bij Vissers in Ophemert en er nu ook experimenten lopen in de gemeente Geldermalsen.
6. Wij zien nog steeds geen helderheid in de discussie tot wanneer fruitteelt (plus) bedrijven op het eigen erf mogen blijven uitbreiden en wanneer de plicht tot een 'concentratiegebied' en 'locaties' roept. En wat dan 'mogelijkheden bieden' betekent: wie betaalt? Juist Fruit+ bedrijven bieden 'toegevoegde waarde primaire processen in de waardeketen' en niet 'secundaire activiteiten' en ook of het wel of niet grondgebonden is, is voer voor discussie. Zo zouden we ook een interpretatie kunnen gaan krijgen dat varkens, kippen en zelfs koeien (op stal) naar andere locaties moeten omdat ze niet grondgebonden zijn? Boeren en tuinders, en hun opstallen, horen in het buitengebied!

1

Wij waarderen de betrokkenheid in het proces en de constructieve dialoog, en rekenen erop dat we vanuit Fruitpact betrokken blijven bij de verdere stappen.

Hartelijke groet namens de stuurgroep,

Frank Engelbart

Regio Rivierenland
Mevrouw A. Wintjes
Postbus 137
4000 AC Tiel

Zaltbommel, 31 mei 2018
Betreft ; Ruimtelijke Strategische Visie

Geachte mevrouw Wintjes, geacht bestuur,

Het bestuur van het Glastuinbouwpact Bommelerwaard & Neerijnen heeft met belangstelling kennis genomen van uw Ruimtelijke Strategische Visie en onderschrijft de weergegeven analyse van de sector. Uw ambitie om de tuinbouw nog meer toonaangevend in Europa te maken spreekt ons bijzonder aan. Het regionale tuinbouwcluster opereert in een open internationale markt en vraagt, bij een duurzame door-ontwikkeling, dan ook hier op afgestemde ruimtelijke randvoorwaarden. Vanuit deze gedeelde ambitie hecht het bestuur van het Glastuinbouwpact eraan de volgende punten in te brengen als reactie op de voorgestelde ruimtelijke visie:

- De glastuinbouwcluster in west-Gelderland kan gekenmerkt worden als een modern en vitaal cluster dat volop in ontwikkeling is. Er is sprake van een relatief jong ondernemersbestand met een forse instroom van jonge ondernemers. In 2016 is het Provinciaal Inpassingsplan Tuinbouw Bommelerwaard vastgesteld. Vastgesteld moet worden dat de in dit kader vastgelegde ontwikkelruimte voor glastuinbouwontwikkeling inmiddels voor een belangrijk deel al is ingevuld; duurzame ontwikkelruimte is hiermee beperkt. Het Glastuinbouwpact Bommelerwaard & Neerijnen bepleit de komende jaren een herijking van de ontwikkelruimte voor de glastuinbouw in de regio en een opdracht hiertoe in uw visie vast te leggen. Voor ontwikkeling van bedrijven en de realisatie van duurzaamheidsvoorzieningen is fysieke ruimte nodig.
- In uw visie onderschrijft u het belang van de ontwikkeling van TOV (teeltondersteunende voorzieningen). In het kader van verduurzaming en verbetering arbeidsomstandigheden is een trend ingezet dat bij voorheen grondgebonden teelten nu niet-grondgebonden teeltsystemen worden toegepast. In de hedendaagse praktijk is de toegestane hoogte voor niet-grondgebonden TOV volstrekt niet meer passend bij een moderne arbeidsverantwoorde bedrijfsvoering.
- Het Glastuinbouwpact heeft begrepen dat ook solitaire bedrijven als projectlocaties te beoordelen zijn indien ze aan de gestelde randvoorwaarden voldoen. Bij een vergaande doorontwikkeling zou concentratie in projectlocaties moeten plaats vinden. Dit voornemen wijzen wij af omdat vooralsnog onduidelijk is of hier überhaupt ruimte voor beschikbaar is.

- U snijdt terecht het huisvestingsvraagstuk voor arbeidsmigranten aan. Er wordt in uw visie geen richting gegeven aan een uitwerking. Op dit moment is de problematiek in de glastuinbouw in de Bommelerwaard urgent. De sector heeft een voorstel uitgewerkt op basis waarvan zij het overleg met overheden graag wil aangaan. Dit voorstel is aan Regio Rivierenland aangereikt.
- Graag vraagt het glastuinbouwpact aandacht voor het sterk toenemende belang van de ondergrond en de ordening hiervan. In het kader van de energie-verduurzaming wordt de toepassing van Koude-Warmte-opslag, en naar verwachting (ondiepe) geothermie van toenemend belang. Een grootschalige toepassing vraagt ordening omdat er sprake kan zijn van interferentie. Een bijzonder aspect in deze vormt de afgifte van vergunningen/concessies waardoor partijen winningsmogelijkheden langjarig kunnen vastleggen.

Het bestuur van het Glastuinbouwpact benadrukt het belang van voorgaande punten voor een economisch en ecologisch duurzame ontwikkeling van het tuinbouwcluster in west-Gelderland. Wij zijn gaarne bereid voorgaande nader toe te lichten.

Bestuur Glastuinbouwpact Bommelerwaard & Neerijnen
Namens deze,

G.R.N.M. Selman
Programmanager

Datum: 4 juni 2018

Onderwerp: Reactie Laanboomcompact op Concept Ruimtelijke Strategische Visie (RSV)

Geachte mevrouw Wintjes,

Middels deze brief sturen wij onze reactie op het concept Ruimtelijke Strategische Visie van de Regio Rivierenland. Laanboomcompact is blij met uitspraak dat moderne landbouw mogelijk is. Binnen de visie worden er goede suggesties gedaan op de ontsluiting. Er zijn wel drie zorgpunten:

- Hoe ver gaat het inpassingsvraagstuk?
- Waar ligt de grens voor verkassing naar een andere locatie? Dan hebben de ondernemers namelijk te maken met desinvesteringen.
- Er is zorg om extra regeldruk m.b.t. de teelt ondersteunende maatregelen: het mag geen economische melkkoe worden (denk aan vergunningstraject).
- Er is een duidelijke ondertoon te horen dat, ondanks dat er regionaal een visie opgesteld wordt, wethouders toch graag het visieproces in hun eigen gemeente eigenstandig willen overdoen (men staat positief tegenover een gezamenlijke visie, maar wil wel invloed houden op de gemeentelijke invulling, wat maakt dat uitwerking per gemeente wezenlijk anders kan uitpakken). Een gelijk speelveld is dus een zorg.

Wij vragen u vriendelijk doch dringend met bovenstaande zorgpunten in de uiteindelijke versie rekening te houden.

Wij waarderen de mogelijkheid tot meedenken in dit proces zeer en blijven ook graag betrokken bij de verdere stappen.

Met vriendelijke groet,
Evelien van Gijzen

|

Programmamanager

Regio Rivierenland
t.a.v. Ir. A Wintjes
Postbus 137
4000 AC Tiel

Geachte mevrouw Wintjes,

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van de geschetste regionale ontwikkelingen in de concept Ruimtelijke Strategische Visie van de Regio Rivierenland.

Wij waarderen de mogelijkheid tot meedenken in dit proces tot nu toe en worden graag betrokken bij de verdere uitwerking van de visie. Toch wil ik u attenderen op een paar zaken die door een aantal ondernemers vanuit het Paddenstoelenpact tijdens de bijeenkomsten naar voren zijn gebracht. Deze zijn essentieel voor de verdere ontwikkelingsmogelijkheden van onze paddenstoelenbedrijven in de regio. Zorg dat de basisvoorzieningen om te kunnen en mogen ondernemen goed zijn in deze regio.

Clustering van agrarische bedrijven is niet altijd goed voor de bedrijfsvoering van paddenstoelen. Dit vanwege het besmettingsgevaar en het streven steeds minder gebruik te maken van gewasbeschermingsmiddelen. Hygiëne is zeer belangrijk voor de paddenstoelensector! Wij gaan er vanuit dat daar rekening mee wordt gehouden bij de situering van kwekerijen in het vastgestelde concentratiebeleid. Het concentratiebeleid hoeft de geopperde problematiek ook niet in de weg te staan. De concentratiegebieden zijn groot en worden ook met andere teelten gevuld. Glastuinbouw en paddenstoelen naast elkaar hoeft geen probleem te zijn. We gaan er vanuit dat bij de invulling en inrichting van de intensiveringsgebieden de wensen van de paddenstoelenteelt zoveel als mogelijk worden meegenomen.

Schaalvergroting zet fors door in de paddenstoelensector. De wekelijkse afzet zal van 30 ton per week nu naar zon'100-150 ton per week in de toekomst stijgen. Uitbreiden is noodzakelijk, maar moeilijk in verband met regelgeving in deze regio. Houdt rekening met de grootte van het bouwblok voor deze uitbreidingswensen van de bedrijven in de toekomstige planologie.

Daarnaast moet huisvesting op de bedrijf zelf mogelijk zijn en toenemen van bijvoorbeeld twintig nu in de gemeente Maasdriel naar een verdubbeling in de nabije toekomst.

Daarnaast juichen we het toe dat er aandacht is voor het verbeteren van de infrastructuur zoals verbreding van de A2 en A15. Daarbij moet ook nadrukkelijk aandacht zijn voor snelle verbindingen met het achterland, de N wegen.

Kortom, we blijven graag betrokken bij de verdere uitwerking van de visie.

Met vriendelijke groeten,
Henny van Gurp
Pactmanager Paddenstoelenpact

Tekstuele opmerkingen:

Op pagina 8 staat een tabel over de ontwikkeling van bedrijven voor de paddenstoelensector. Daarbij twijfel over de cijfers. Uit welke bron?

In 2000 waren er in Nederland 546 en in Gelderland 119 paddenstoelentelers. In 2014 zijn er in Nederland 151 en in Gelderland 38 paddenstoelbedrijven. In Gelderland richten 10 bedrijven zich op de teelt van overige paddenstoelen en 28 bedrijven richten zich op de teelt van champignons, waarvan er 5 bedrijven machinaal oogsten. Ondanks de afname van het aantal bedrijven neemt de gemiddelde omvang van de bedrijven toe. Zo is het gemiddeld teeltoppervlak van een champignonbedrijf gestegen tot 2014 van 1.382 m² naar 3.785 m². In de Bommelerwaard komen we uit op een gemiddeld teeltoppervlak van bijna 4.800 m². Daarmee een totaal oppervlakte van ruim 18,2 ha. Bron CBS en Rabobank

Het areaal was dan in Gelderland in 2000 zo'n 16,4 ha. Nu is dat in 2014 zo'n 18 ha. Hoe komt u aan een areaalontwikkeling van -93% ??

Regio Glastuinbouw
West-Gelderland

Tuinbouwplatform

LTO Noord Glaskracht
GELDERLAND-WEST

Regio Rivierenland
Mevrouw A. Wintjes
Postbus 137
4000 AC Tiel

Zaltbommel, 4 juni 2018
Betreft: Ruimtelijke Strategische Visie
Oms Kenmerk: Brf 18.027 GS/SvD

Geachte mevrouw Wintjes, geacht bestuur,

Het Tuinbouwplatform, waarin de LTO-tuinbouworganisaties in West-Gelderland samenwerken, heeft met belangstelling kennis genomen van uw Ruimtelijke Strategische Visie en in haar bestuursvergadering van 17 mei jongstleden besproken.

Het Tuinbouwplatform onderschrijft de reactie van het Glastuinbouwpact Bommelerwaard & Neerijnen. De toekomstige ontwikkelruimte voor de glastuinbouw, een werkend beleid inzake TOV en huisvesting arbeidsmigranten zijn bepalende randvoorwaarden voor de ontwikkeling van de tuinbouwcluster.

Het Tuinbouwplatform gaat er vanuit dat zij op de hoogte gehouden wordt van de ontwikkelingen.

Tuinbouwplatform/Regio West-Gelderland LTO Glaskracht
Namens deze

A handwritten signature in black ink, reading 'H.A. Kolbach', written over a light blue horizontal line.

H.A. Kolbach
voorzitter

LTO Noord afdeling Neerijnen

Secretariaat:
A. van Toorn
Repensestraat 6a
4184 CE Opijnen

Aan: De fractievoorzitters van de
Politieke partijen in Gemeente Neerijnen

Opijnen, oktober 2018

Betreft: Ruimtelijke Strategische Visie voor Regio Rivierenland

Geachte fractievoorzitter,

Binnenkort behandelen jullie in een besluitvormende raad de ruimtelijke strategische visie voor regio Rivierenland.

Onze regionale LTO Noord afdeling Neerijnen, heeft samen met 2 beleidsadviseurs naar de documenten gekeken. Belangrijke delen van de ruimtelijke strategische visie omarmen wij, echter namens onze standsorganisatie ook een reactie en benoeming van aandachtspunten.

De ruimtelijke strategische visie schetst en geeft een goed en mooi beeld van de agrarische sector, de regio heeft de diversiteit van agrarische bedrijven goed in beeld. In de visie die vervolgens onder 3.1.4 wordt uitgewerkt, geeft de regio het belang aan van ontwikkelmogelijkheden van de agrarische sector. *'Doorgroei van teeltondersteunende voorzieningen pakken we op als een inpassingsvraagstuk en voor bedrijven die zich willen specialiseren in niet grondgebonden takken gaan we extra ontwikkelingsmogelijkheden creëren op minder kwetsbare plekken. Voor elke bedrijfsstrategie wordt naar de juiste plek en omstandigheden gezocht.'* Vervolgens wordt onder 'visie op grondgebonden teelten' aangegeven waar de inpassing van TOV's aan moet voldoen, deze voorwaarden lijken niet onlogisch. Onder 'uitsluitingsgebieden voor TOV mogelijkheden' worden een aantal gebieden aangegeven waar TOV's niet (langer) zijn toegestaan. In geval dat er in deze gebieden op dit moment gebruik wordt gemaakt van TOV's, zouden wij pleiten voor een goede overgangsregeling of verplaatsingsregeling.

Bij de visie op grondgebonden teelten valt ons de volgende zin op: *'Voor de maatschappelijke investering die een ondernemer pleegt willen we als gemeenten een vast normbedrag hanteren om een eerlijk speelveld te creëren. Hiermee vullen we het provinciale Plussenbeleid in.'* Het provinciale Plussenbeleid is gericht op niet-grondgebonden veehouderij bedrijven, een gemeente kan zijn eigen invulling geven aan het Plussenbeleid, maar vanuit LTO Noord adviseren wij altijd om zo dicht mogelijk bij het provinciale Plussenbeleid te blijven en bij de argumentatie daarachter.

Onder 'Groeiende bedrijven op bereikbare plekken' zien we de volgende zin staan: *'Criterium voor uitbreiding van bedrijven met een grondgebonden bedrijfstak is de nabijheid van de aansluiting op N-wegen. Bij uitbreidingen kunnen gemeenten eisen dat de capaciteit van bestaande wegen wordt vergroot door het bedrijf of dat een nieuwe ontsluiting wordt gerealiseerd, die een ontlasting betekent voor woon- en recreatiegebieden.'* Begrijpelijk dat de gemeente de bedrijven graag dicht bij de N-wegen wil, maar de gemeente weet waar de bedrijven zitten. Zij kan inderdaad bij de vergunning voor de uitbreiding meewegen of het bedrijf bereikbaar is, maar verbetering van het wegennetwerk is echt een taak van de gemeente. Een gemeente kan niet vragen aan de ondernemer om de weg te verbeteren.

Onder het kopje 'Specialistische bedrijven in niet grondgebonden activiteiten' geeft de regio aan dat we als agrarische sector zelf met voorstellen mogen komen voor concentratiegebieden voor glastuinbouw, paddestoelenteelt en laanboomteelt. LTO Noord denkt dat het een nobel streven is van de gemeente om

een prijsopdrijvend effect te voorkomen. Schatten jullie in dat ondernemers deze handschoen oppakken?

Bij 'Meer beleving door betere ontsluiting landbouwgebieden' geven de gemeenten aan dat ze landbouw en recreatie verkeer meer willen scheiden. Wij denken dat dit de veiligheid ten goede kan komen, maar dit mag niet ten koste gaan van de bereikbaarheid van de landbouwbedrijven in het gebied.

Onder 'wat pakken we gemeenschappelijk regionaal op? Zien wij de volgende zin staan *'We werken gezamenlijk een norm uit voor de bijdrage aan ruimtelijke kwaliteit die ondernemers voor uitbreidingen moeten doen, zodat er in de gemeenten gelijke omstandigheden ontstaan voor agrarische bedrijven (bijvoorbeeld een percentage van de bouwsom, die geïnvesteerd dient te worden in ruimtelijke kwaliteit).'*' Dit heeft denken wij betrekking op wat hierboven is opgeschreven over het Plussenbeleid. Wij zouden proberen dit volgens de Provinciale regeling in te laten vullen en dit dus niet te laten gelden voor grondgebonden teelten en veehouderijbedrijven.

Wij rekenen erop dat onze opmerkingen correct gewogen worden in de besluitvorming en leiden tot een blijvend en optimaal ondernemingsklimaat voor de agrarische sector.

Met vriendelijke groet,

A. van Toom
Secretaris LTO Noord afd. Neerijnen

Betreft: Reactie concept Ruimtelijke Strategische Visie

Dodewaard, 31 mei 2018

Geachte mevrouw Wintjes,

Het Regionaal Bureau voor Toerisme (RBT) Rivierenland is gevraagd een reactie te geven op het concept Ruimtelijke Strategische Visie. Middels deze brief willen wij een aantal opmerkingen aan u doorgeven.

Sinds 2008 constateren wij dat het huidige aanbod in onze regio onvoldoende is afgestemd met de toenemende vraag. In de afgelopen jaren is hier samen met u en de gemeenten flinke stappen gezet. Om de gezamenlijke economische doelstelling in het vizier te houden is meer nieuwe grootschalige ontwikkeling noodzakelijk in de vorm van dag-, en verblijfsrecreatie. Daarmee is het huidige aanbod ook onvoldoende afgestemd om de toenemende vraag en belangstelling vanuit het buitenland.

Wij menen begrepen te hebben van de gemeente Buren dat er meer ruimte voor toeristische ontwikkelingen. Het gaat hier om het gebied tussen de A15 (Lingemeren) en de provinciale weg N320 (Natuurlijk Gruun!). Wij troffen dit gebied niet aan in de Ruimtelijke Strategische Visie.

Wij hopen met deze opmerkingen wederom een bijdrage te hebben kunnen leveren in de verder ontwikkelingen van ons gebied. Wij hebben het gewaardeerd om betrokken te zijn geweest bij de totstandkoming van de Ruimtelijke Strategische Visie en hopen samen met u de verdere uitwerking daarvan te realiseren.

Met vriendelijke groet,

De heer R.M. de Bruin
Directeur-Bestuurder
Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme Rivierenland

Regio Rivierenland
t.a.v. mw. Annoesjka Wintjes
- per mail -

Tiel, 1 juni 2018
Ref.: 18-118 Brief LHR reactie Regionale Strategische Visie (RSV) Regio Rivierenland

Geachte mevrouw Wintjes, beste Ilona,

U heeft de logistieke hotspot Rivierenland (LHR) gevraagd om een reactie ten aanzien van het concept Ruimtelijke Strategische Visie (RSV) Regio Rivierenland. Dank voor uw oproep tot betrokkenheid; hierbij ontvangt u onze reactie. Daarbij dient aangetekend te worden dat het vanuit mijn nieuwe rol (per 1 januari 2018) aan overzicht ontbreekt op welke wijze de logistieke stakeholders in de regio bij de totstandkoming van deze RSV al wel (of niet) zijn betrokken.

Als LHR zijn we blij met de logistieke ambities die de regio al eerder heeft geformuleerd in haar ambitiesdocument in 2016. Met deze regionale ambitie hebben deze 10 gemeenten een gezamenlijke focus gelegd die positief effect heeft op de logistieke sector in de regio. Een slimme keuze want de regio Rivierenland ligt heel strategisch, zowel in Nederland als in Europa. Logistieke bedrijven komen daarom hier naar toe, wat voor economische ontwikkeling en werkgelegenheid zorgt. Tegelijkertijd groeit de economie flink en dus ook het volume producten en materialen dat moet worden vervoerd. En mensen bestellen steeds vaker pakketjes via webwinkels.

Deze ontwikkelingen hebben een ruimtelijke weerslag en een gezamenlijke regionale visie hierop ziet de LHR als een robuuste maar ook noodzakelijke voorwaarde voor de gewenste ontwikkeling als nationale top-3 logistieke hotspot, en daarvan afgeleide consequenties als het gaat om groei van bedrijvigheid en faciliteren van de vestigingsvoorwaarden. Inmiddels kent Nederland als klein land inmiddels 28 hotspots voor de logistiek, de concurrentie is daarmee hevig en die alleen maar zal gaan toenemen. We hebben in 2018 onze vierde plek weten vast te houden, maar zullen stevig aan de bak moeten om de traditionele top-3 te gaan benaderen.

Dit vraagt wat ons betreft om een adaptieve ruimtelijke visie waarbij adequaat op nieuwe (logistieke) ontwikkelingen -zoals de reeds genoemde XXL locaties- kan worden ingespeeld. Er zijn richting de toekomst al veel belangrijke logistiek elementen benoemd in deze visie, echter willen wij u attenderen op de volgende aandachtspunten:

1. De gemeenten hebben een belangrijkere rol ten aanzien van **fysieke bedrijfsomgeving** die nog nadrukkelijker en ambitieuzer benoemd mag worden; Zowel in de beschikbaarheid van (geschikte) gebouwen en kavels als wel ten aanzien van (behoud en verduurzamen van) kwaliteit van het arsenaal aan bedrijventerreinen hebben gemeenten een cruciale ruimtelijke taak te vervullen. Zowel greenfield (uitbreiding) als brownfield (opknappen en aanpassen bestaande bedrijventerreinen). Gelet op de gestelde regionale ambitie is het benoemen van een niet aflatende prioriteit hiervan benoemen in de visie een belangrijk(st)e voorwaarde waarmee gemeenten hun ruimtelijke bijdrage leveren. Het is onze verwachting dat de logistieke ruimte vraag qua kavels in de toekomst enkel zal toenemen.
2. **Bereikbaarheid en infrastructuur**; Technologische vernieuwing heeft een toenemende impact op bereikbaarheid en het gebruik van (digitale) infrastructuur. Doorstroming van de A15 is een mobiliteit én een logistiek vraagstuk; de snelweg is namelijk onderdeel van (inter)nationale

	LHR BV	KVK 60952482
	Postbus 6278	BTW 854132638B01
www.logistic-hotspot.nl	4000 HG Tiel	IBAN NL61 RABO 0192 0376 17

transportcorridor die zich in de toekomst steeds nadrukkelijker zal manifesteren als een bottleneck van de regio. Doortrekken A-15, verbreden A-15 en A-2 en doorstroming stimuleren blijft veel aandacht en gezamenlijke lobby vragen.

3. **Innovatie en duurzaamheid;** wil de regio zich logistiek onderscheiden dan zal het voorop moeten willen lopen in een haar groene ambities. De te ontwikkelen DHL-vestiging in Zaltbommel is daar een uitstekend voorbeeld van wat tevens bijdraagt aan positievere profilering van de sector. Het verdient daarom de aanbeveling om in de visie in te zetten op het slimmer en schoner willen zijn dan concurrerende logistieke hotspots in Nederland.
4. **Tekort aan personeel samen aanpakken;** het gaat goed met de economie en zeker ook de logistiek, het personeel wordt nog schaarser. Zowel divers in opleiding (van MBO tot en met HBO) en met of zonder 'vlekje' en vanuit elke doelgroep. Liefst vanuit de regio, maar als het niet anders kans ook door arbeidsmigranten. Een niet aflatende gezamenlijke inspanning is nodig om ondernemersgestuurd met elkaar projecten en initiatieven te ontplooiën. De logistieke campus is daar voor bedoeld maar kan alleen functioneren als alle gemeenten en instanties in het logistieke ecosysteem meedoen en samen naar oplossingen zoeken. Het is de absolute top-prioriteit van de logistieke ondernemers in Rivierenland. We hebben iedereen nodig!
5. Tenslotte nog enkele meer tekstuele puntjes:
 - Mainfraid moet zijn Mainfreight (pag.10).
 - Het Logistics Valley ipv Logistic (pag.10).
 - Gelieve controltower te vervangen door Logistieke Campus (pag.24).
 - Plannen doortrekken A-15, we zijn toch verder dan plan-fase (pag.24)?

Om tot de absolute logistieke top van Nederland te behoren zal Rivierenland in algemene zin koersvast moeten blijven en dat lange termijn-standpunt nadrukkelijker en concreter mogelijk laten weerspiegelen in deze ruimtelijke visie.

Wij waarderen de betrokkenheid in het proces en de constructieve dialoog, en rekenen erop dat we vanuit LHR betrokken blijven bij de verdere stappen.

Met hartelijke groet,

Frank Engelbart
Directeur LHR
06-51590965